

Környezetvédelmi világnap: a természet nem háttér, hanem az életünk alapfeltétele

Június 5-én, a környezetvédelmi világnapon érdemes feltenni a kérdést: mi forog kockán, ha tovább romlik a természeti környezet állapota? Az erdők, vizes élőhelyek, talajok és más ökoszisztémák olyan alapvető szolgáltatásokat nyújtanak, mint a tiszta ivóvíz, a termékeny talaj vagy a klíma szabályozása. Koncz Péter, a HUN-REN Ökológiai Kutatóközpont ökológusa szerint a természet működésének megőrzése nemcsak természetvédelmi, hanem gazdasági és társadalmi érdek is.

Június 5. a környezetvédelmi világnap, amelynek ideai szlogenje: „A természetből merítve. A klímáért. A jövőnkért.” Értőn olvasva ezt a jelmondatot, könnyű felismerni benne az üzenetet: az erdők, gyepek, vizes élőhelyek, talajok, árterek és városi zöldfelületek nem pusztán szép vagy védendő elemei a tájnak. Ha jól működtetjük, illetve hagyjuk működni az ökológiai rendszereket, azok tiszta ivóvizet, jó levegőt, termékeny talajt, beporzást, hűtőhatást, vízmegtartást és számos más létfontosságú szolgáltatást biztosítanak számunkra. Miközben ezek természetesnek tűnnek, egyre több kutatás figyelmeztet arra, hogy romló állapotuk közvetlenül veszélyezteti társadalmaink és gazdaságaink működését.

A természet láthatatlan szolgáltatásainélkülözhetetlenek

Az ENSZ 2005-ben indította el a Millennium Ökoszisztéma Értékelés programot (MAES 2005), amely világszerte ráirányította a figyelmet az úgynevezett ökoszisztéma-szolgáltatásokra. Ez azoknak a természeti folyamatoknak és erőforrásoknak az összessége, amelyek hozzájárulnak szükségleteink fenntartásához. Aggasztó tény, hogy a vizsgálatok szerint az emberiség a természetközeli ökoszisztémák mintegy 60%-át jelentősen károsítja. Magyarországon is világosan látszanak ezek a folyamatok. A szántóföldi művelés terjeszkedése miatt egyre kevesebb élőhely marad a vadméhek számára, amelyek számos természetű növény beporzásában játszanak kulcsszerepet. A talajok szervesanyag-tartalma sok helyen csökken, romlik vízmegtartó képességük, ami tovább fokozza az aszályok hatását. Eközben a jóval kisebb területen használt talajkímélő művelési módok — például a direktvetés és az alacsony bolygatás — segítik a talajélet megőrzését és javítják a vízmegtartó képességet. Jó, ha tudjuk, hogy egy maroknyi egészséges talajban több élőlény található, mint ahány ember a Földön él.

A vízmegtartás lehet a klímaalkalmazkodás kulcsa

A klímaváltozás egyik legsúlyosabb hazai következménye a tájak fokozódó kiszáradása, különösen a Homokhátság és a Tisza-völgy térségében. A 20. század vízgazdálkodási szemlélete elsősorban a gyors vízvezetésre épült, ma azonban egyre világosabbá válik, hogy a jövő szempontjából a víz helyben tartása a fenntarthatóbb megoldás.

A szakemberek szerint ugyanakkor az öntözés önmagában nem fenntartható megoldás, mivel a tömörödött talajba a víz nem szivárog be, sőt a légköri aszály miatt a víz jelentős része előbb elpárolog, minthogy a talajba jutna. A vizes élőhelyek, árterek és belvizes területek helyreállítása ezzel szemben egyszerre segítheti az árvízi és aszálykockázatok mérséklését. A Tisza-völgyben zajló kutatások olyan integrált vízvisszatartási megoldásokat vizsgálnak, amelyek hosszú távon növelhetik a táj ellenálló képességét.

A természetvédelem gazdasági érdek is

Egyre több bizonyítékkal rendelkezünk arról, hogy a természet állapota és az emberi egészség között szoros kapcsolat áll fenn. A városi zöldterületek csökkentik a hőszigetelést, javítják a levegő minőségét és hozzájárulnak a lakosság fizikai és mentális jóllétéhez. Nemzetközi ajánlások szerint ezért a városi területek legalább 30 százalékát érdemes zöldfelületekkel borítani.

A fenntartható tájgazdálkodás viszont csak akkor valósítható meg, ha az erdőgazdálkodás, a mezőgazdaság, a vízügy, a természetvédelem, a településfejlesztés és más ágazatok együttműködnek. Ennek támogatására indult el az ÖSZ-ZI projekt, amely a korábbi Nemzeti Ökoszisztéma-szolgáltatás Térképezés és Értékelés Projekt (NÖSZTÉP) eredményeire építve dolgozik azon, hogy az ökoszisztéma-szolgáltatások szempontjai beépüljenek a fejlesztési és területrendezési döntésekbe. A programban hidrológusok, ökológusok, közgazdászok, területfejlesztők és térinformatikusok közösen keresik a hosszú távon működőképes megoldásokat.

A környezetvédelmi világnap üzenete ezért túlmutat a természetvédelem hagyományos keretein. Az ökoszisztémák megőrzése nem csupán természeti értékeink védelmét szolgálja, hanem az élelmiszerbiztonság, a vízbiztonság, a gazdasági stabilitás és az életminőség alapfeltétele is. Ahogy Koncz Péter fogalmaz: „Ha a természet jól működik, mi is működünk.”

További információ:

<https://masfelfok.hu/2026/06/05/kornyezetvedelmi-vilagnap-a-termeszet-nem-hatter-hanem-az-életünk-alapfeltetele/>

Sajtókapcsolat:

- Koncz Péter ökológus
- HUN-REN Ökológiai Kutatóközpont
- koncz.peter@ecolres.hu

Eredeti tartalom: Másfél fok

Továbbította: Helló Sajtó! Üzleti Sajtószolgálat

Ez a sajtóközlemény a következő linken érhető el:

<https://hellosajto.hu/?p=31011>